

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

4:de årg.

Den 7 Juni 1903.

N:o 36

Återgifvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: *Johan Vising* (med 1 porträtt). *Två utnämningar* (med 2 porträtt). *Svenska Sydpolsexpeditionen* (med 1 ill.) *Norska kadetterna i Stockholm* (med 1 illustration). *Helsingborg i utställningstider* (med 14 illustrationer). *Konung Oscar i Skåne* (med 4 illustr.). *Till minne af Carl Snoilsky* (med 2 illustr.). *Den stora gymnasik- och idrottsfesten i Stockholm. I.* (med 5 illustrationer). *Under armeniermassakerns dagar* (med 2 illustrationer). *Den ohvggliga aut mobilfärden Paris—Madrid* (med 2 illustrationer). *Veckans porträttgalleri* (med 26 porträtt). *Från Skansens värfest* (med 1 illustr.). *Högre flykt* (med 1 illustr.). *Kamratfest* (med 1 illustration).

BONNIERS TRYCKERI AKTIEBOLAG. GÖTEBORG. 190

Foto. Jonason, Göteborg.

PROFESSOR JOHAN VISING.

Klubb: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Skåm—Gbg

JOHAN VISING.

Efter knappa tolf års tillvaro har Göteborgs Högskola redan hunnit så långt, att den nu får promovera. Äfven de, som vid dess grundläggande lyste de ljusaste framtidsförhoppningar, hade väl knappast väntat sig en vackrare och snabbare utveckling.

Vid den minnesvärda tilldragelse, som heter Göteborgs Högskolas första doktorspromotion (den 6 juni), har Högskolans uppburne rektor, professor JOHAN VISING blifvit utsedd till promotor. Det är närmast af denna anledning, som vi i dag presentera hans bild för våra läsare.

Högskolan ser anspråkslös ut, där den ligger litet undandraget i en vrå af allén, och de stora laterna ha väl aldrig heller varit dess sak. Eller bli. Den växte fram ur ett otvifvelaktigt behof, som de förutvarande spridda föreläsningkurserna ej längre förmådde fylla, och att den växt så raskt och väl vid det stöd, som välvilliga händer redan från början gäfvö den, visar ju, att jordmånen varit lämplig. »Här skall Göteborg ligga» — just här i Göteborg skulle en högskola finnas.

Den häfdar sin plats utan tvekan. Ännu ligger utgångspunkten ej insvept i minsta fjärdunkel, ännu har mytbildningen om hur det var då, »på den tiden», icke börjat, ännu har högskolan icke hunnit samla någon ärevärdig tradition att lägga till de öfriga många fonderna och att använda vid förefallande behof. Men ändå kallar den hvarken Uppsala eller Lund för farbror. Den står fullständigt för sig själf, och dess plastik är icke kopierad från Fyrislandet och icke från Skåneslätten. Och den uppfattar sin ungdom mindre som en brist på erfarenhet än som spänstighet och förmåga af initiativ. Det är bra för de unga nu för tiden. Erfarenheterna ha andra redan gjort åt dem. Det är bara att skörda. En och annan kart kommer kanske med i hastigheten, men i det stora hela: lyckliga de unga!

Det var nödvändigt att på detta sätt försöka antyda Högskolans ställning, ty det är icke detsamma att köra en häst som nyss kommit i sele som att tygla en stadg medeläring, hvilken till på köpet vid korsvägarne af gammal vana viker af åt rätt håll.

Det är där professor Vising är rektor.

Johan Vising är född den 20 april 1855 i Öfver Lännäs församling af Västernorrlands län som son till bruksinspektoren Carl Johan Wising och hans maka. Han blef student i Härnösand 1874, fil. kand. i Uppsala 1877, licentiat 1880 och fil. d:r 1882. Detta sistnämnda år utnämndes han till docent i franska språket vid Uppsala universitet. Efter att sedan ha tjänstgjort några år som lektor i engelska och franska dels i Vänersborg och dels i Lund, kal-

lades han 1886 till docent i Lund. Härtill kom sedan förordnande att uppehålla examens- och föreläsningsskyldigheter i romanska språk vid universitetet. 1890 utnämndes han till professor i nyuropeisk lingvistik vid Göteborgs Högskola, hvars äldsta lärarestab han alltså tillhör.

Sedan år 1899 är professor Vising äfven Högskolans rektor. Såsom sådan sätter han in hela sin stora energi på det målet, att, i den mån det på honom beror, ständigt komma den heliga elden på den bildningshärd, till hvars väktare han är satt, att brinna mera intensivt, att så leda Högskolans verksamhet, att räckvidden för dess sträfvan den alljämt må blifva större. Dock är det icke fråga om erförfingar för i dag, som skola falla i morgon, utan det man griper, griper man så, att det alltid finnes rum för mera i handen.

Studenterna veta, att de hos professor Vising aldrig förgäfvos söka intresse och uppmuntran, utan att han tvärtom har den vidaste syn på hvad Högskolan skall vara. Så t. ex. har han låtit »Frissinnade studenter» disponera Högskolans lokaler för sina arbetarekurser. Och äfven annars är professor Vising aldrig den, som nekar studenterna »husrum» vare sig de vilja spexa eller diskutera. Sådant uppskattas.

Men för rektorn får icke den framstående läraren och vetenskapsmannen glömmas. Professor Vising är speciellt auktoritet på anglo-normandiskans område, och är f. ö. säkerligen Sveriges främste romanist. Han har utgifvit en hel del värdefulla arbeten, bland hvilka må nämnas: Gradualafhandlingen *Etude sur le dialecte anglo-normand de XII:e siècle*, *Sur la Versification anglo-normande*, *Om den moderna franska prosastilen*, *Fransk språklära i två delar*, *Studier öfver Dante*, *öfver Rolandssången*, *Om språkskönhet o. s. v.* Dessutom en mängd vetenskapliga artiklar i in- och utländska facktidskrifter, bl. a. i *Gaston Paris' Romania*.

För studier har professor Vising företagit åtskilliga utländska resor, främst till Paris, där han var en väl känd gäst i den berömda *Gaston Paris' hem*, och där han i språkforskarkretsar alltid räknats till de mera notabla besökandena.

Professor Vising's stora förmåga har man vetat att är ytterligare taga vara på. Han är nämligen sekreterare i Göteborgs Vetenskaps- och Vitterhets-samhälle samt ordförande i *Alliance française*.

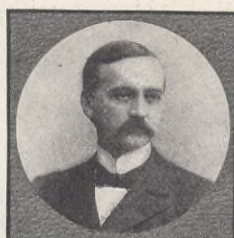
Säkerligen kunna vi icke lämpligare afsluta dessa rader än med att uttala den önskan, att det äfven för framtiden måtte gå Göteborgs Högskola så väl, som dess sympatiska rektor önskar densamma. Hvilket äfven innebär den förhoppningen, att professor Vising ännu länge måtte sitta på chefsplatsen.

TVÅ UTNÄMNINGAR.

Till landshöfding i Gotlands län har utnämnts förra expeditionschefen i sjöförsvarsdepartementet *Carl Johan August Wall*. Född 1855, student 1873, fil. kand. 1875, blef W. 1881 juris utriusque kandidat. Efter tjänstgöring som c. o. notarie i Svea hofrätt och erhållen vice häradshöfdingtitel tjänstgjorde han i eklestastikdepartementet, avancerade där till kanslisekreterare och blef expeditionschef i sjöförsvarsdepartementet 1895. Landshöfding Wall åtnjuter anseende för framstående ämbetsmannaduglighet.

C. J. A. WALL.

C. A. LINDHAGEN.

Till borgmästare i Stockholm har utnämnts *Carl Albert Lindhagen*.

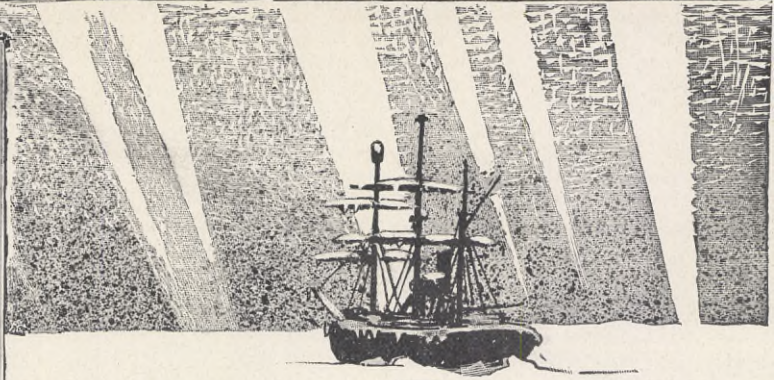
Född 1860, blef L. 1878 student samt aflade juris kandidatexamen 1883, blef v. häradshöfding 1886, t. f. fiskal i hofrätten 1887, adjungerad ledamot 1888, fiskal 1890, assessor 1891, t. f. revisionssekreterare 1893 och konstituerad 1897.

Sedan 1897 led. af Riksd. andra kammare samt sedan några månader led. af stadsfullmäktige, har borgmästare Lindhagen eminenta duglighet tagits i stort språk.

SVENSKA SYDPOLSEXPEDITIONEN

DOC. ANDERSON.

Kliché: Bengt Silfversparre

Vi återgäfvö nyligen en grupp fotografi af deltagarne i den Nordenskiöldska Expeditionen, tagen å afseglingsdagen. Därå saknades emellertid en af ledarne, docenten J. G. Anderson, hvilken först senare mötte kamraterna. Vi äro emellertid nu i tillfälle lämna porträtt af jämväl denne unge, död-

kraftige vetenskapsman jämte några data. Född i juli 1874 blef A. docent 1901. Han har deltagit i prof. Nathorst's expedition till Spetsbergen 1898 samt var ledare af en expedition till Beeren Eiland 1899, och är nu vetenskaplig ledare å Antarctic under Nordenskiöld's vistande å vinterstationen.

NORSKA KADETTERNA I STOCKHOLM.

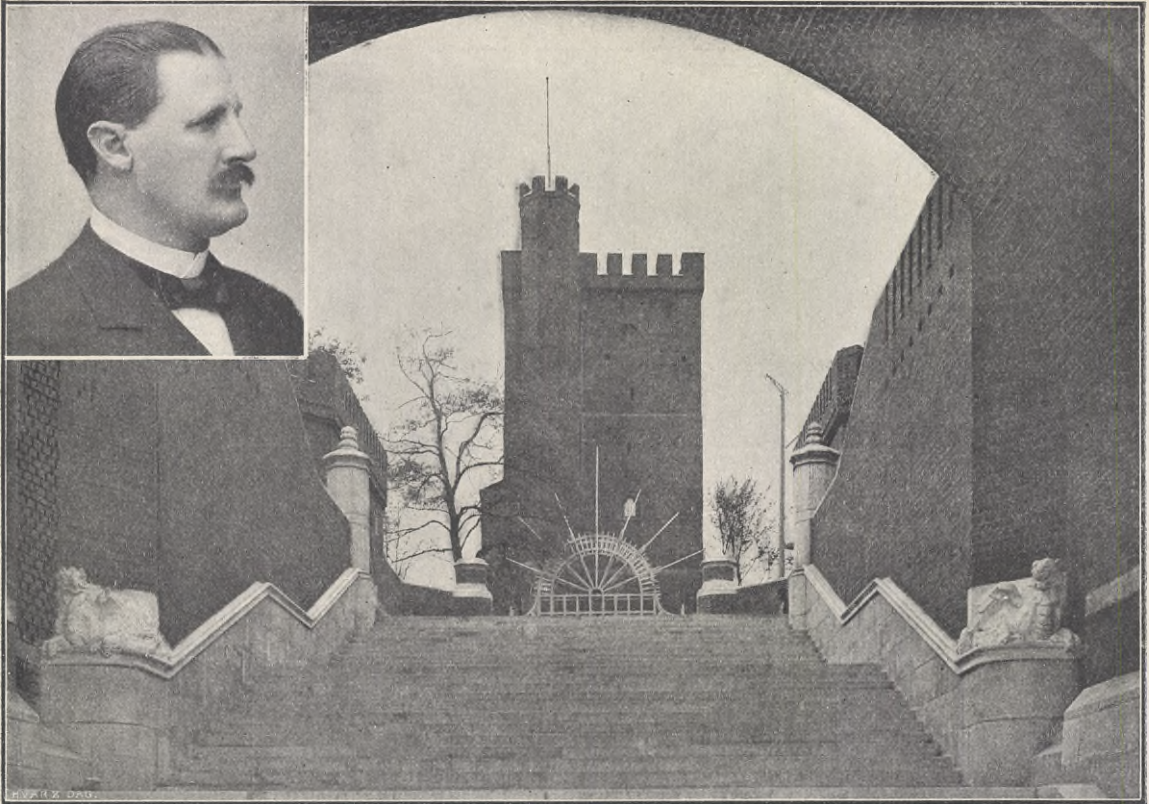
HVAR 8 DAGS FOTOGRAF I STHLM.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Sthlm.—Gbg

Den 29 maj anlände de af korung Oscar till Stockholm och besök hos de svenska kamraterna å Karlberg inbjudne norske kadetterna. De blefvo emottagna med den mest oför-

ställda glädje och skola förvisso njuta några minnesrika dagar af svensk gästfr. het och svensk kamratkänsla.

HELSINGBORG I UTSTÄLLNINGSTIDER.

Landshöfding G. D. R. Tornérhjelm.

HELSINGBORG: Kärnan.

Foto. Dahlqvist, Helsingborg.

Ingen af Sveriges städer, med undantag af »Mälardrottningen», har väl blifvit så smickrad och lofprisad som »Pärnan vid Sundet» — det smeknamn, som helsingborgarne själfva helst använda om sin stad. Dess snabba utveckling på handels, industriens och sjöfartens områden, dess pigga företagsamhet och lifliga verksamhetslust, men framför allt dess

afundsvärdt vackra läge ha så ihärdigt och högstämtdt besjungits, att det nu gäller som en naturlig sak, att Helsingborg är den särskildt utvalda bland Svea rikes städer.

Helsingborgs uppblomstring går knappt en mansålder tillbaka i tiden, men sedan den väl tog fart, har den skett så mycket raskare. Initiativet och

Foto. Dahlqvist, Helsingborg.

HELSINGBORG: Vy från hamnpiren.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Sklm—Gbg

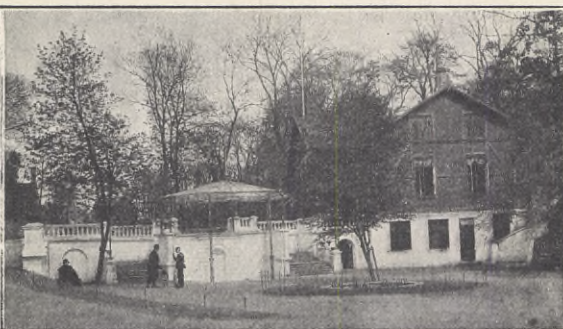
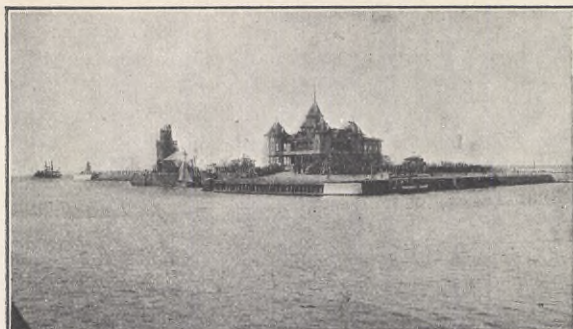

Foto. Dahlqvist, Helsingborg.

HAMNPÄVILJONGEN OCH HAMNINLOPPET.
STADSPARKEN.

NÅGRA VYER FRÅN HELSINGBORG.

Kinohö. Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre Sthlm.—Og

SOFIAKÄLLAN.
HÄLSOVÄGEN.

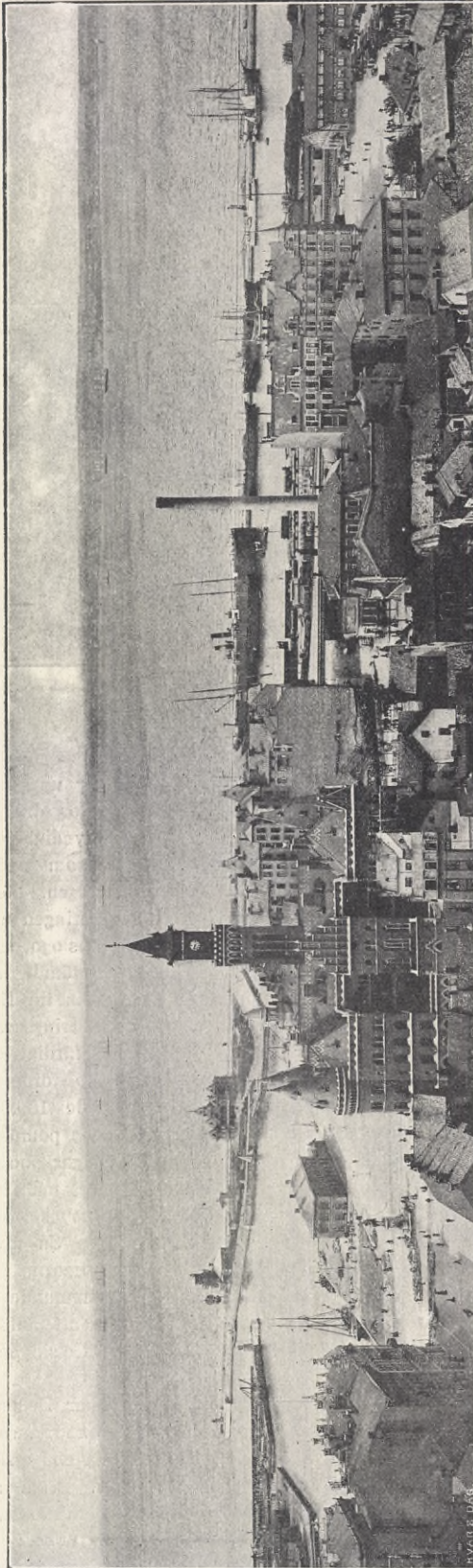
väckelsen utgingo från ett par, tre affärsmän, som icke blott insågo, med hvilka framtidsmöjligheter Helsingborg satt inne, utan äfven förstodo att begagna sig af dem. Den framgång, som krönte deras företag, verkade med exemplets makt och snart uppstod i det gammaldags Helsingborg en affärsverksamhet, hvartill man ej sett make, och hvilken alstrade en expensionskraft, som oupphörligen sökte sig nya aflopp. Fabriker och industriella anläggningar växte upp, järnvägar och hamnar byggdes, handelsföretagen ökades oupphörligen med stora fartyg — ett nytt blad höll på att skrivas i Helsingborgs historia.

Denna ekonomiska pånyttfödelse satte äfven sitt märke på stadens yttre fysionomi. De gamla små husen och bofälliga kåkarna utmed stranden — Helsingborgs fasad mot stora världen — försvunno, och i deras ställe uppstod ett väldigt led af höga praktbyggnader i 80- och 90-talets nu, som vi hoppas, snart öfvervunna smak. Där bakom kvarstod visserligen den gamla staden så godt som oförändrad (och är så än i dag till största delen), men för den förbifarande besökaren tedde sig numera Helsingborg som en ny stad. Genom tillkomsten af det nya, ståtliga rådhuset, Gustaf Adolfs-kyrkan, elementarläroverket, saluhallen m. m. har det nya Helsingborg ännu mer trädt i förgrunden, för att inte tala om den modernisering, eller som det äfven kallas restaurering, af gamla »Kärnan», som skedde för några år sedan — antagligen till stadens förskönande.

»Stadens förskönande» är ett uttryck, som i Helsingborg säkerligen har större öfvertygande och bevakande makt än i de flesta andra städer. Med detta

som motto ha många och dyrbara planer uppgjorts och, hvad mer är, genomdrifvits både hos drätselkammare, stadsfullmäktige och andra myndigheter. Jag vill här endast erinra om, hvad som under det nyss ingångna seklet utträttats i den vägen. Först må då nämnas den mångomtalade terrasseringsen upp till »Kärnan», hvartill stadsfullmäktige anslogo successive 150,000 kr. Sedan det blef bestämdt, att 1903 års industriutställning skulle förläggas till Helsingborg, medgäfvos fullmäktige att terrasseringsarbetet finge påskyndas så, att det blefve färdigt till denna utställning. Något fixerat belopp torde ej ha fastställts härför, men visst är att de 150,000 kronorna långt ifrån räcka. Huruvida denna pompösa stenbyggnad med sina torn och hvalfbågar också verkligen bidrager till stadens förskönande, må lämnas oafgjordt. Meningarne därom äro mycket delade, men verket är ännu ej fullbordadt. Så mycket är nog emellertid säkert, att helsingborgarne här rest sig själfva ett minnesmärke, som kommande tiders historieskrifvare ej skola underlåta att anföra som en illustration till karaktäristiken af Helsingborg vid det 20:de seklets början.

En ståtlig och konstnärlig prydnad har Helsingborg fått i den ryttnarstaty af Magnus Stenbock, som med bidrag af såväl enskilda som af staden restes på Stortorget förlängning hösten 1901. Som afgjort bidragande till stadens förskönande måste man anse inköpet för stadens räkning af den vackert belägna Öresundsparken, hvilken tillsammans med den gamla Hälsoparken skall utläggas till en stor offentlig plantering med sträckning utefter en stor del

VY AF HELSINGBORG OCH DANSKA KUSTEN, SEDD FRÅN KÄRNAN.

Etiskt i. Kem. A.-B. Ringf. Sjöförsvarsskolan—Ög.

af den höjd, som reser sig bakom den egentliga staden. Med sitt utomordentliga läge och den betagande utsikt, man härifrån har öfver Sundet och danska landet, bör denna park bli icke allenast en lockelse för turister och naturvänner utan framför allt en efterlängtd tillflyktsort för stadens egna invånare. I sammanhang med detta inköp beslöts äfven anläggandet af den nya Hälsovägen, hvarigenom staden erhållit en lika vacker som bekväm förbindelseled med den östra landsbygden.

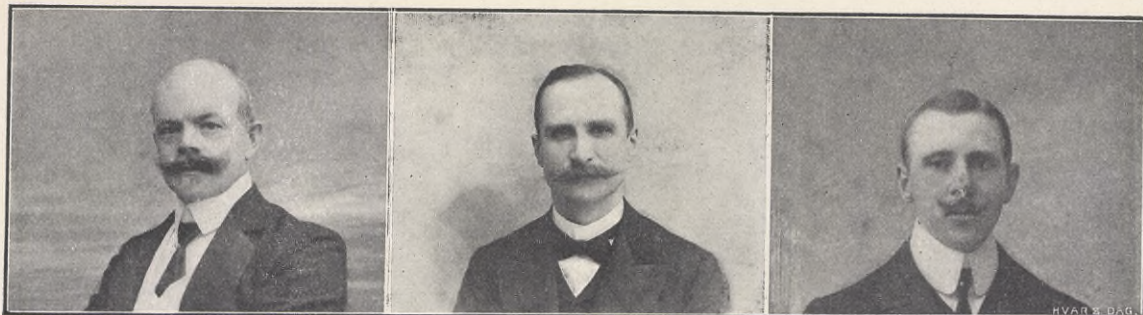
Men helsingborgarne hålla icke blott på skönheten utan äfven på komforten, helst i kontinentala former. Ett utslag af denna sympati för det storstadsmässiga finner man för visso i anläggandet af den elektriska spårvägen. Främlingen skakar betänksamt på hufvudet och menar, att en sådan anläggning omöjligen kan bära sig eller vara af behofvet påkallad i Helsingborg, men för den patriotiske infödingens glada optimism falla alla invändningar till marken. Nu är den elektriska spårvägen så godt som färdig — tack vare utställningen — och då kan man endast önska, att den så långt som möjligt måtte motsvara de förväntningar som knutits vid den. Ty helsingborgarne älska sin stad och drömma ljusa drömmar om dess framtid. Och därtill ha de tvifvelsutan goda skäl, äfven om deras kärlek emellanåt förleder dem till öfverdrifter.

Måhända skulle jag ha talat litet mer om den stundande utställningen, hvilken nu är medelpunkten för allas intresse, allt görande och låtande i Helsingborg. Men därtill skall jag med redaktörens benägna tillåtelse återkomma en annan gång. Ännu så länge är det bara förberedelser, men af allt att döma, bör resultatet bli ypperligt. Och äfven här kommer en gifmild natur de goda helsingborgarne till hjälp. Själva utställningsplatsen, belägen på höjdplatån bakom »Kärnan» med fri och härlig utsikt öfver Sundet och omgifningarna, är den bästa som kan önskas. Och de lockelser för främlingen, som ett besök i Helsingborg under årets vackraste tid erbjuder, äro den kraftigaste reklam, en utställningsstyrelse kan önska sig. Så nog blir det besökare alltid!

Afsikten med ofvanstående rader har endast varit, att ge en liten skiss af själfva det samhälle, där denna utställning skall äga rum. Det är en gammal stad och likväl en ny, ja, det nya är till och med så förhärskande, att det traditionens band, som äfven i det praktiska lifvet plägar förbinda forntid med nutid, här föga märkes. Häri visar sig det nyas styrka, men måhända döljer sig däri äfven en svaghet, saknaden af en organisk utvecklingslinie. Emellertid, mognaden kommer med åren och erfarenheten, hos de unga väntar man framför allt kraft, lefnadsmod och handlingslust. Och det har Helsingborg. Ha då ej helsingborgarne rätt att tro på framtiden?

X-man.

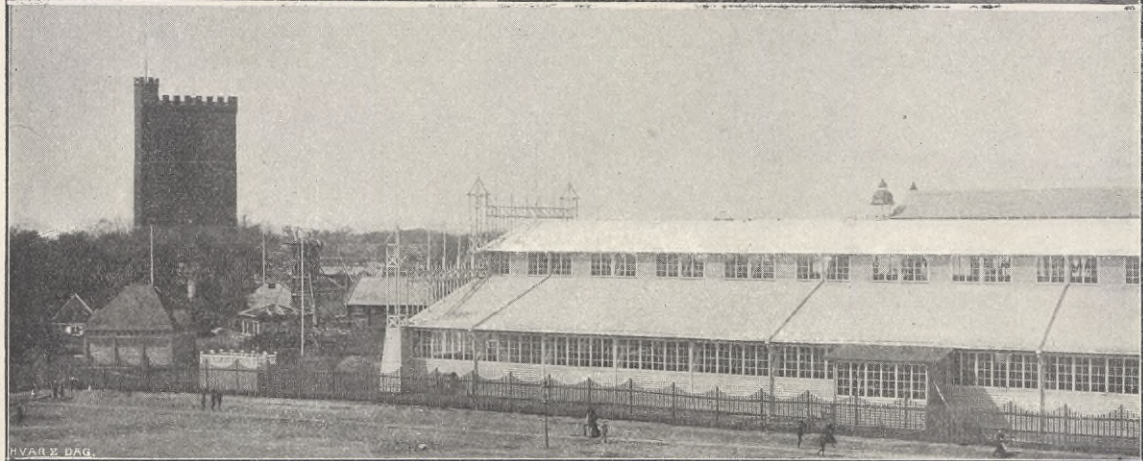
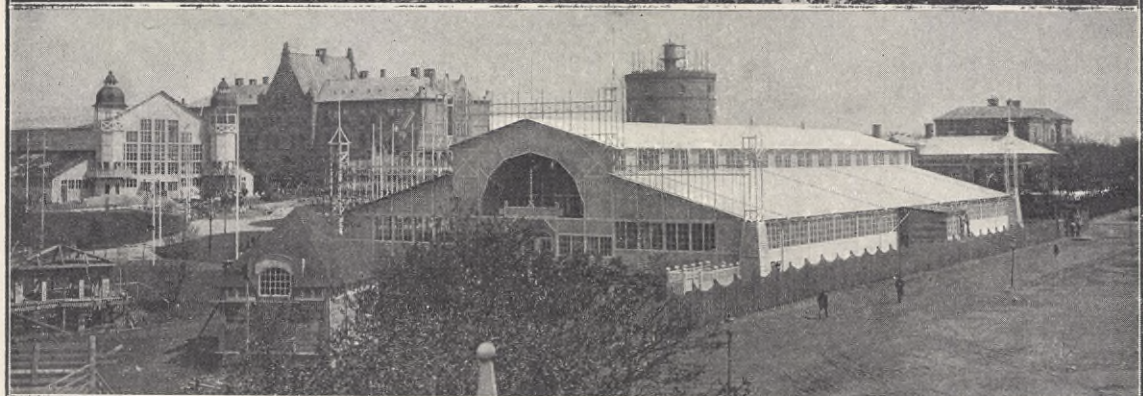
INDUSTRIUTSTÄLLNINGENS MÄN:

DIREKTÖR M. SOMMELIUS
Ordförande.

HOFINTENDENT C. L. BENDIX
Kommissarie.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Skjerveparre Sthlm—Gbg
DIREKTÖR I. HENNING
v. Kommissarie.

Foto. Rangulitt, H. Löningborg.

NÅGRA VYER AF INDUSTRIUTSTÄLLNINGEN I DESSA DAGAR.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Skjerveparre Sthlm—Gbg

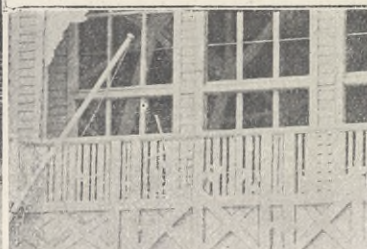
KONUNG OSCAR I SKÅNE.

1—2. Konungen mottager vid Sofiero besök af skyddslingar från Hemmet för Vanföra, jämte dettas föreståndarinna, Fröken Thora Reutersvärd.

3. Konungen besej från Terrassen vid Kärnan den härliga utsikt öfver Sundet och Danska landet, som synes å illustration i artikeln om Helsingborg. sid. 570.

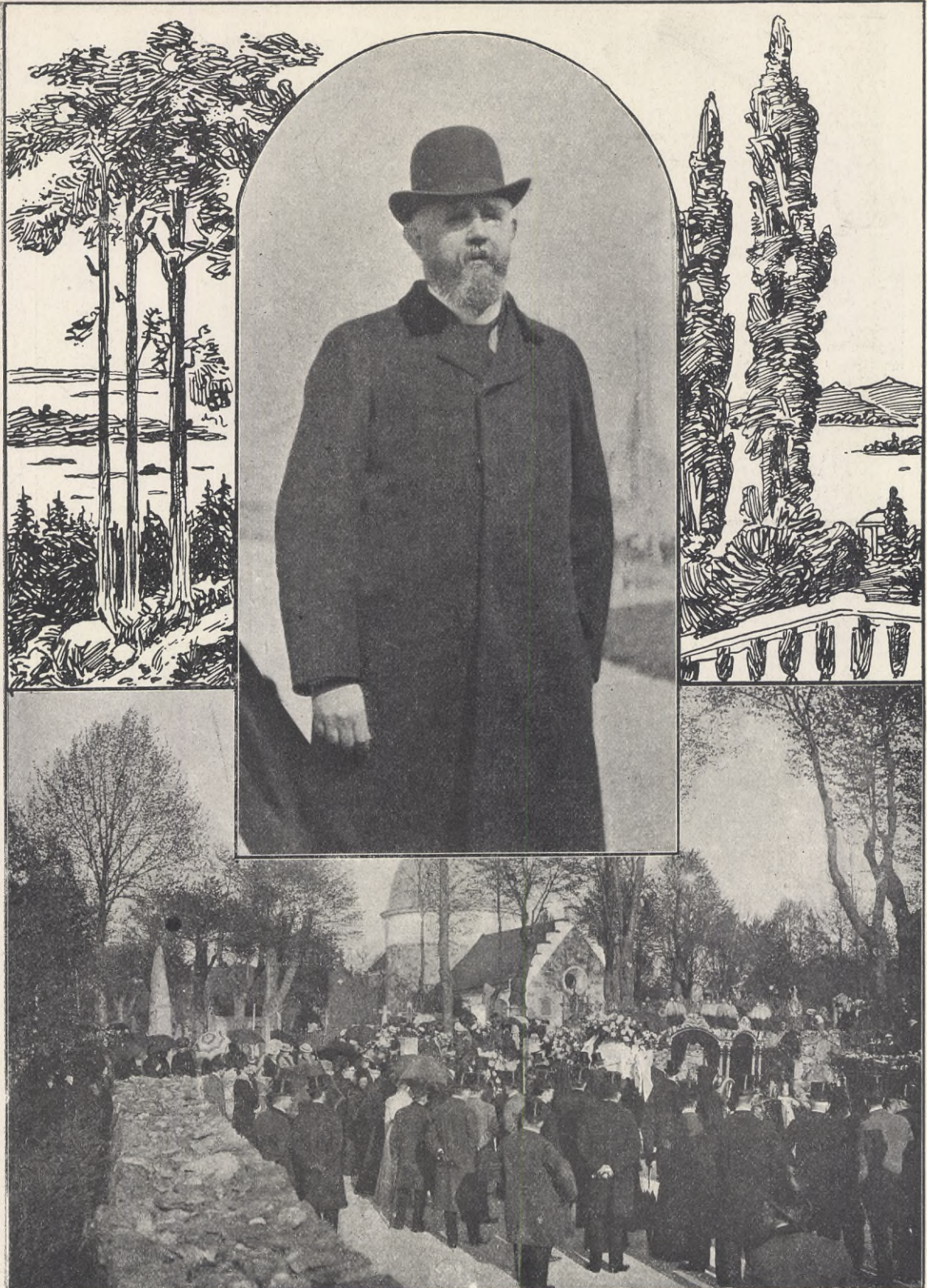
4. Konungen besöker Industriutställningen i Helsingborg.

Fotografierna från Sofiero af Fotograf O. Rangnitt, Helsingborg, och de från Helsingborg af Hoffotografen därstädes.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre Sköten—Gbg

TILL MINNE AF CARL SNOILSKY.

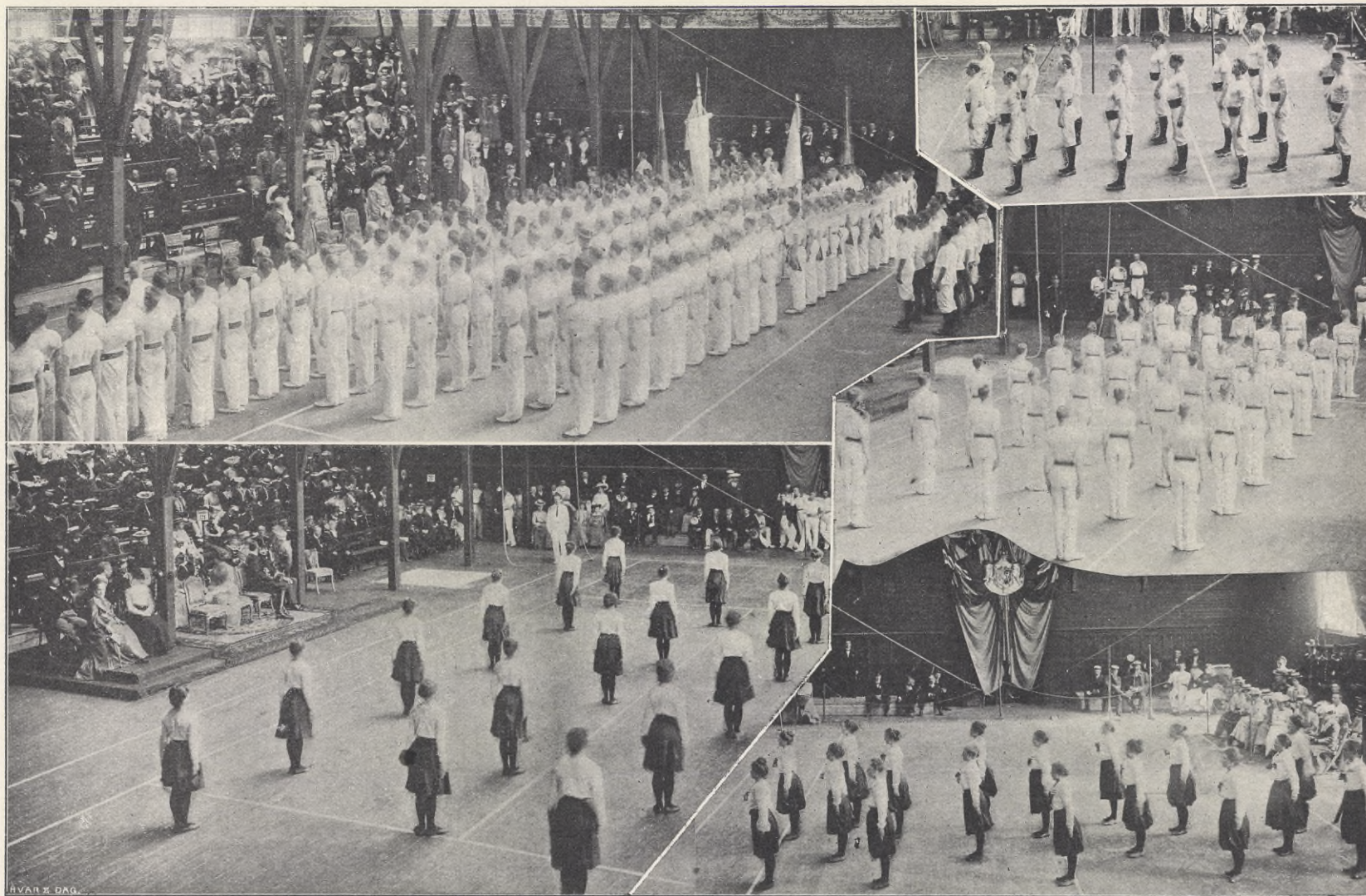
HVAR S DAGS FOTOGRAF I STHLM.

Kiloh; Kem. A.-B. Bengt Silfversparre Sthlm.—119

PORTRÄTT AF GREFVE CARL SNOILSKY,
TAGET I LYSEKIL, SOMMAREN 1902.

BEGRAFNINGEN DEN 26 MAJ Å STOCKHOLMS NYA KYRKOGRÅRD.

DEN STORA GYMNASTIK- OCH IDROTTSFESTEN I STOCKHOLM. I.

— 574 —

HVAR 8 DAGS FOTOGRAF I STHLM.

Den 28 maj öppnades denna storartadt anlagda idrottshögtid, till hvilken täflande ungdom från Nordens alla länder infunnit sig. Vi meddela eu del bilder från första dagens gymnastikuppvisningar; de visa öfverst t. v. »festens öppnande af Kronprinsen», till höger därom »Finska studentgymnasterna», därunder »Stockholms Gymnastikförening». Nederst t. v. »Köpenhamns kvinnliga Gymnastikförening» (som rönte alldeles särskildt beröm) och t. h. »Kvinnliga elever från Dir Arvedsons gymnastikinstitut». Flera bilder skola följa i nästa häfte.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Ståfersparre Sthlm.—Gbg

UNDER ARMENIERMASSAKERNS DAGAR.

För HVAR 8 DAG af MUSTAFA.

(Forts.)

Detta var nu visserligen ett slags predikan till och med af ganska obehaglig art, men kroppsligt mättande var det ej — ej ens andligt. Jag dref således min häst, som var lika hungrig som jag själf, bort till en sopbacke, där djuret försökte mätta sig med halfrutna salladsblad, och stod själf bredvid, funderande öfver hvad slut allt detta skulle få. Under det jag stod där i mina egna tankar, kom en gammal turk gravitetiskt framskridande från ett af gårdens hörn. Jag hade under hela mitt samtal med chanägaren sett honom sitta därborta i skydd för regnet, orörlig, oåtkomlig, utan att med en min förråda, att han på något sätt deltog i hvad som försiggick, eller ens uppfattade det. Nu kom han emellertid fram till mig, tittade en stund på mig och på min hästs förtviflade försök att hitta något ätbart, upplät så sin mun och sade: Otrogne, är du hungrig?

Då jag ej kunde annat än bejaka denna fråga, tog han ur sin påse fram en half vattenmelon och ett par kakor arabbröd samt räckte mig detta. Där-efter bar han fram hafre åt min häst samt gick tyst och otillgänglig tillbaka till sitt hörn med en högdragen åtbörd, afvisande mina börjande tack-sägelse. En underlig människa är han, en sådan där gammal äkta osmanli. Han hatar och föraktar mig, den otrogne hunden, men Allah har befallt, att visa barmhärtighet äfven mot den otrogne, det strider mot hans principer att låta en människa omkomma, då han kan hjälpa, äfven om han nästa ögonblick skulle vara beredd att slå ihjäl denna människa, denna fiende till hans ras.

Då jag nu hade något att äta, började modet återvända och därmed äfven stridslusten. Jag uppsökte den omöjliga chanägaren i hans kök och tvang honom att skaffa mig ett drägligt rum, det vill säga ett kolmörkt, fyrkantigt stenkyffe eller kula. Då jag där fått både mig själf och min häst under tak, satte jag mig, eftersom chanägaren förklarade, att hamidiémännen dragit sig upp mot basaren, uppe på muren för att taga det svarta af vatten drypande Marasch i ögonsikte. Marasch är en dyster stad under vanliga förhållanden, nedtyngd af de mörka, hotande bergen och det om ett gammalt örnäste påminnande citadellet. Under vintern är för öfrigt Nord-syrien ett bedröfligt land. Regn och snö, grått och kallt, kala, aflöfvade popplar vid smutsiga strömmar, grå, leriga fält och tjutande blåst. Nere på stadens gator, som ligga under mig, ser det sannerligen ej gladt ut. De äro tomma på levande varelser, dessa gator, belamrade med sönderslagna husgeråd. Alla hus, alla butiker äro stängda och tillbommade, till och med hundarne äro borta väntande inne på gårdarnes sophögar på hvad som skall komma. Borta vid citadellet är litet mera lif. Där draga skaror af beväpnade hamidiésoldater ned för de med spillror och sten betäckta sluttingarne, ned mot popplarne och staden, och där uppe på krönet, på citadellmurarne sitta redifsoldaterna — de reguliära — med de nakna fötterna hängande ut öfver murkrönet och stirrande ut öfver den dömda staden bort mot den regndigra horisonten. Långt norrut bland bergen på vägen till Zeitun stiger en tjock grågul rök tungt bolmande mot himmelen. Där brinner en plundrad armenisk by.

Under det jag ännu satt kvar uppe på muren, såg jag till min stora glädje Müller komma ingalopperande på gatan i halfskymningen och snart hörde jag hur han bearbetade chanportarne för att bli insläppt. Chanägaren brummade där nere i sitt kök, och var ej synnerligen belåten med utsikten att få flera gäster denna olycksaliga dag.

Då han kom ut till porten och fick se att där fanns ännu en otrogne, blef han ursinnig, och började svärja ve och förbannelse öfver alla kristna. Hvad ha ni här att göra, ni otrogne, nu då domen öfver er skall gå i fullbord, skrek han. Müller var emellertid en man, på hvilken skällsord och förbannelser ej beto.

Öppna portarne, annars spränger jag dem, var det enda svar han gaf chanägaren. Än en gång gnällde portarne på sina hakar och Müller tågade in på gården, beriden på en frisk häst och med en kacklande höna vid sadelknappen. Under det jag slaktade, plockade och stekte djuret, berättade Müller hvad han under sin expedition erfarit. Äfventyraren var allvarligt bekymrad. Han hade här och hvar i byarne och af människor, som kommo från staden, hört yttranden, som tydde på att något var i görningen, att morgondagen eller kanske redan natten skulle bli blodig i den dödsdömda staden. Då jag sade honom hvad chanägaren yttrat, tillkallades denne för att utfrågas, och ehuru han tydligt nog visste rätt mycket, så ville han ej ut därmed. Allah råder för morgondagen, hvad som skall ske, det sker, var allt hvad han ville säga.

Vi höllo palaver sent på kvällen, Müller och jag. Det var nu egentligen ej för att bli slaktade vi kommit till Marasch. Marasch och de armeniska massakrerna hade ingen tjusning för oss. Det var Bagdad hvarefter vi längtade. Bäst hade varit, om vi kunnat lämna Marasch samma kväll, men min häst var till den grad uttröttad af svält och sex dagars oafbruten marsch, att han låg orörlig i sitt skjul och hvarken med lock eller pock kunde förmås att resa sig. Vi hade visserligen en utsikt att rädda våra lif — att begifva oss till Sarai och öfverlämna oss i paschans händer. Där skulle vi alldeles säkert vara trygga, men i och med det-samma skulle vi också fränsäga oss hvarje möjlighet att komma till Bagdad. Paschan skulle otvivelaktigt sända oss under bevakning tillbaka till Haleb.

Vi voro således nödsakade att stanna där vi voro öfver morgondagen och sedan väl detta beslut var fattadt, lade vi oss på stengolvet i ett af skjulen och somnade lika godt som om vi legat trygga i hotell Ariziés sängar.

Klockan kunde vara mellan tre och fyra på morgonen, då jag väcktes af att någon sparkade på mig. Jag satte mig genast upp med revolvren i handen, men såg framför mig den gamle osmanlin beväpnad med en blekt lysande papperslykta.

HALEB-CITADELLET.

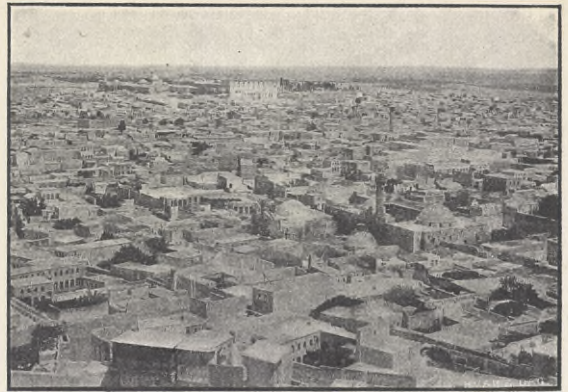
Stig upp, effendi, sade han, staden brinner. Vi gingo upp, Müller och jag, på muren och hvad vi sågo var just ej ägnadt att stämma oss glada. Hela den del af staden som låg bland popplarne vid citadellets fot stod i ljus låga, kastande ett rödgult sken upp mot den skrofliga borgkullen, uppför och utför hvilken människor oupphörligt rörde sig. Men vi sågo annat än detta, vi sågo hur hamidiésoldaterna gingo omkring bland de brinnande husen, störtande dem, som sökte rädda sig, tillbaka i lågorna, eller släpande halfnakna kvinnor och barn med sig bort i mörkret, eller uppsprättande med sina skarpa knifvar dem, som de mötte på sin väg. Det var en formlig mordorgie dämre bland de svarta popplarne och det i eldskenet röda vattnet, och skrån, nödrop och jämmer trängde genom den mörka staden upp mot oss på chanmuren. I morgon, sade Müller, är det vår tur. Ja, däri hade han nog rätt, det var all sannolikhet därför. Emellertid af tog branden där nere bland popplarne så småningom af brist på näring och stadens tätare längre från citadellet belägna kvarter voro ännu orörda.

Då solen gick upp öfver de rykande runerna, drogo sig alla, som deltagit i mördandet och plundrandet tillbaka upp på citadellet. Det uppstod en strids-paus ända till klockan tio, en paus, under hvilken staden låg aldeles tyst, nästan som utdöd — endast roflystna hundar rotade bland de rykande spillrorna. Jag vet ej hvad som föranledde denna paus, huruvida mördarne voro trötta, eller uppgjorde nya planer, eller förrättade sina böner i citadellets moskë. Müller och jag togo tiden i akt för att lägga råd.

Att lämna staden nu midt på ljusa dagen, därpå var ej att tänka, det måtte nu komma att kosta oss våra lif, så voro vi dock nödsakade att stanna till mörkrets inbrott. Och då chanägaren såg att han ej kunde bli af med oss och att vi hade pengar för att betala hans bistånd, lofvade han att göra hvad han kunde för att skydda oss, då du ju för öfrigt låg i hans eget intresse att ej få sitt hus plundradt. Våra hästar fördes undan på en bakgård, vi själfva förseddes med helt och hållet turkisk klädedräkt och chanägaren lofvade att, om någon af hamidiémännen skulle erinra sig och fråga efter oss, söka öfvertyga honom att vi under natten af fruktan för hvad som skulle ske lämnat staden på väg mot Aintab.

Hvad mig angår, såg jag synnerligen prydlig ut i min förklädnad. Iklädd en svart och guldrandig kaftan, omgjordad med en väldig kroksabel, öfver axlarna en stor, tung räfskinnspäls och på hufvudet en hvit turban af dimensioner, som skulle anstått sultan Soliman, hvars hufvud, enligt hans samtidas skildringar, liknade en tulpan, kände jag mig fullkomligt som en moslim, en Allahs man. Till och med den gamle osmanlin betraktade mig med en viss nyfikenhet. För honom hade emellertid hvad som skedde i staden icke något intresse, utan han satt hela dagen hopkrupen i sitt pälsverk med frånvarande blicker stirrande ut på ögarningarne, betänksamt rökande sin nargileh.

Nu är klockan emellertid tio och från citadellet dånar ett kanonskott, under det den röda halfmånsflaggan stiger upp öfver de söndriga murarne. Detta tycks vara signalen. Vid inga af dessa armeniska massakrer, de må ägt rum i Marasch, i Konstantinopel, i Urfa eller hvarhelst annorstädes, har det varit fråga om något våldsamt utbrott af pöbelns raseri. Nej allt har varit ordnad, regleradt, skött af de styrande, allt har börjat på bestämd timme och slutat på klockslag, ingenting har skett som ej myndigheterna befallt i enlighet med en noggrant ut-

HALEB.

arbetad plan hvars trådar löpte samman i Yildiz. Sakerligen ingen annanstädes i världen skulle något sådant kunnat utföras, att man lösösläpper städernas värsta pöbel, sägande: — mördern, men följ den förteckningar vi lämnat er — och så midt under mördandet — upphören, det är nog. Det är en disciplin inför hvilken man fasar. —

Näväl, klockan var tio och man började. Från citadellets topp fägade de mörka hamidiémännen, allesammans beväpnade med knifvar och sablar, ned i staden, under det den regulära redifgarisonen stod kvar däruppe med gevär för fot, åseende ohyggligheterna. Man ref ned och brände armeniernas hus — och Maraschs befolkning var hufvudsakligen armenisk — man släpade ut människor ur husen och spetsade dem på pålar, man släpade nakna människor, bundna om fötterna med tåg, genom de gropiga gatorna, man bar omkring blödande köttstycken i basaren, utropande fabelaktiga pris för människokött, man begick illgärningar, som jag här ej kan omtala och som eljest sky dagsljuset. Och trots all den rysliga förvildningen gick man systematiskt tillväga. Man gjorde fullkomlig skalgång genom hela staden, icke ett hus, icke en gata glömdes, obevekligt drogo mördarskarorna söderut mot stadens utkanter mot mitt chan. Och nu voro de vid mina portar, en trupp på femtio mördare. Har du, ropade de åt chanägaren, några armenier härinne? Nej, ädle herrar af hamidié. Vi vilja se till, ty denna dag skall ej en enda bli spard. Det var ingen annan råd än att öppna för att ej öka deras miss-tankar. I betraktande af mördarnes disciplin insåg jag nu, att vi som ej gärna kunde tagas för armenier icke hade något att frukta för våra lif, men att vi, om vi blefve upptäckta, med säkerhet skulle föras till Sarai. Och detta var för oss nästan värre än döden.

Nu äro de inne och finna oss sittande tillsammans med den gamle osmanlin, sysselsatta med bedjande.

Jag ligger, som en äkta moslim ägnar och anstår framstupa med pannan mot jorden, rabblande det vanliga böneformuläret. Hvilka ären I, säger en af de värde herrarne. Jag, svarar den gamle osmanlin, är Osman Agha från Haleb, mig borde hvar och en känna så långt Halebs paschas skugga når. Dessa äro mina vänner och reskamrater, Jussuf — pekande på mig — och Ali — Müller. Jussuf är en hadscha, en af de lärde och helige männen från det lysande Scham och ämnar sig till Konia för att bedja på tschelebis graf — stören honom ej. Under hela tiden ber jag med det mest helgonlika ut-

seende i världen och röfvarne draga sig fulla af fruktan och vördnad tillbaka för att genomsöka rummen. Utan att de funnit något lämna de chanen, dock frågade en af dem — hvart tog frenghin som intågade här i går vägen?

Full af skräck flydde han i natt till Aintab, lju-ger chanägaren oförskräckt, hvarvid alla röfvarne skratta på den fege otrognes bekostnad. Så slås chanportarne åter igen och helgonet Jussuf uppbör att bedja.

Jag ville tacka Osman Agha för det handtag han gifvit oss, men han gjorde en afvisande åtbörd, han ville ej mottaga någon tack af den otrogne.

Den helige hadschan från Scham och Ali Müller gingo in i sin håla för att öfverlägga och den helige hadschan yttrade några rätt oheliga ord om Maraschs pack.

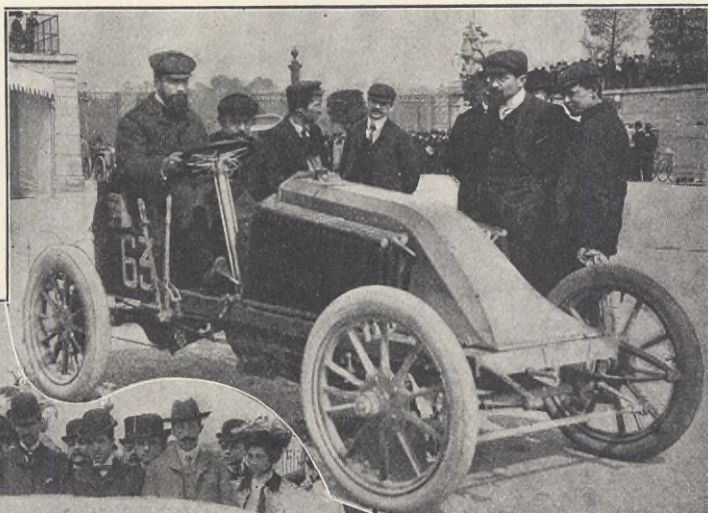
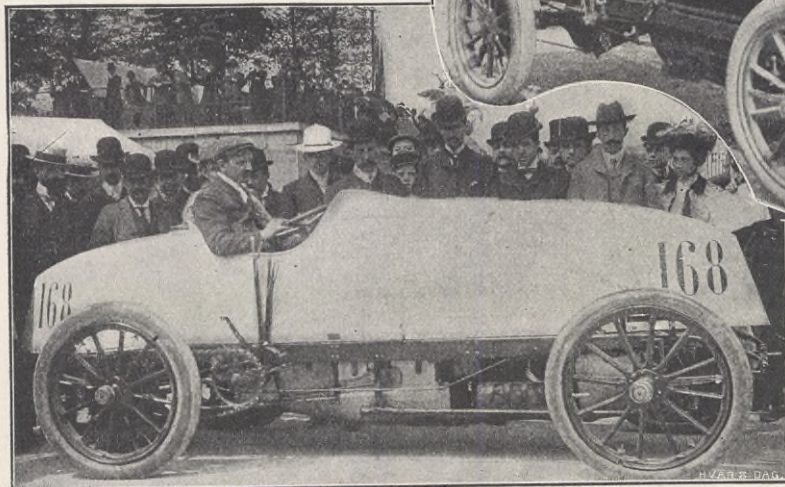
Åter ljöd kanonen från citadellet till tecken att dagens arbete var slut och mördarne gingo att hvila, hämta krafter och dryfta sina hjältedater på citadellets kaféer. Men vi gåfvo oss det löftet, att den nya dagen ej skulle se oss inom Marasch's murar. Att man äfven följande dag skulle arbeta, därom kunde ej råda tvifvel, men vi ville ej äse ännu en dags arbete. Min häst var åter i användbart skick och vi måste försöka komma ut på Biredschikvägen, ju förr dess hellre. Hela kvällen sutto

vi på muren väntande att det skulle bli mörkt och stilla kring citadellet, och då slutligen alla ljus blifvit släckta, utom de glimmande, rykande ruinernas, beslöto vi oss för att bryta upp. Klockan var ett och natten var kolmörk, då vi stego till häst på changården.

Chanägaren, som var öfverlycklig att bli af med oss, och som fått riklig ersättning för sitt besvär, slog upp portarne på vid gafvel och vi tågade ut i mörkret. Genaste vägen ut ur staden var basargatan, men som den var uppfylld af mördade människor, bland hvilka gathundarne gjorde sig ett godt mål och det var otvifvelaktigt att dessa bestar, om de blefvo störda skulle göra larm, måste vi afstå från denna väg och i stället hålla oss till de trånga krokiga sidogatorna. Slutligen voro vi ute på de genomblöta fälten utanför staden, men måste för att komma ut på Biredschikvägen passera utmed citadellets ut från staden vända sida. Där uppe på krönet stod en ensam redifsoldat på post, stirrande ut i mörkret. Ehuru vi något så när tydligt kunde urskilja honom måtte han ej sett oss, men våra hästars hofslag väckte hans uppmärksamhet. Ett skott smällde och en kula hven surrande förbi oss, detta var afskedshälsningen från Marasch. Vi satte våra hästar i galopp och staden låg snart fördold i mörkret.

(Forts.)

DEN OHYGGLIGA
AUTOMOBILFÄRDEN
PARIS—MADRID.

Kliché: *Beigt. Süfreesparre.*

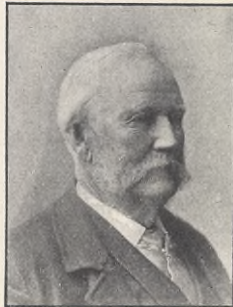
M. RENAULT,
segrare i automobiltäflan Paris—
Wien, blef dödligt skadad under
Paris—Madrid-täflan.

Efter fotografi.

M. GABRIEL, som åkte vägen Paris - Bordeaux på 5¼ t. (Expresståget använder på samma sträcka 8 t.) Genom hela den Europeiska pressen ha gått uppskakande skildringar af denna färd, som dock slutligen, efter såväl franska som spanska regeringens förbud, blef afbruten, lämnande efter sig ett flertal dödade och svårt sårade bland de täflande och bland åskådare och sådana, som tillfälligtvis kommit i vägen för de rasande sportsmännen. Troligen skall denna händelse med dess svåra öfverdrift ha det goda med sig, att deana lifsfarliga sport begränsas till rimliga vådor. Automobiln är ett alltför godt redskap för att böra komma i misskredit genom vansinniga tilltag af ett fåtal.

CARL GUSTAF HEDÉN,
pianofabrikör i Stockholm, fyllde
den 20 maj 80 år.

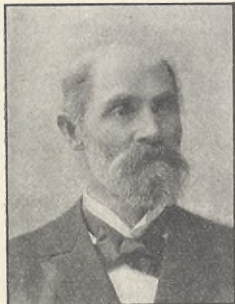
C. F. ULFSPÄRRE,
f. d. kapten vid Lifregementets
Grenadierkår, ingick den 25 maj
i sitt 80:e år.

L. B. FØLTÉNBERG,
skolföreståndare, fyllde d. 23 maj
70 år. Sedan 1860 ägnat sig åt
döfstummas undervisning.

A. E. BILL,
kontraktspastor sedan 1894, kyrko-
herde i Säbrå sedan 1889, fyllde
den 18 maj 65 år.

UDDO ZACHRISSON,
postmästare i Sundsvall, firade
den 17 maj 50-årsjubileum i post-
verkets tjänst.

K. A. WALLENBERG.

50 år fyllde den 19 maj Stockholms Ensk. Banks chef,
bankdirektören *Knut Agathon Wallenberg*. HVAR 8 DAG
har tidigare återgivit helsidesporträtt och biografi af den
bekante finansmannen och inskränka vi oss därför till
återgifvande af ett senaste porträtt.

CARL J. SCHYLÄNDER,
verkst. direktör för Carl J. Schy-
länders Granit A.-B. i Oskarshamn
fyllde 55 år den 20 maj.

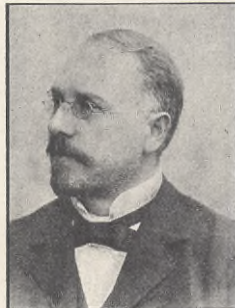
J. W. PETERSSON,
borgmästare i Kongälf sedan 1874,
fyllde den 26 maj 60 år.

SVEN BÖKMAN,
stadsmästare i Göteborg, fyllde 50
år den 28 maj.

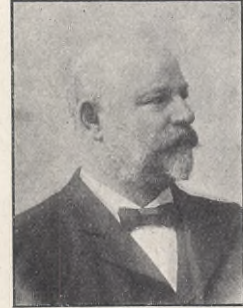
P. O. G. HJELM,
trafikinspektör i Östersund, fyllde
den 19 maj 55 år.

AXEL CHRISTIERNSSON,
grosshandlare i Stockholm fyllde
55 år den 20 maj samt firade sam-
tidigt 15-årigt affärsjubileum.

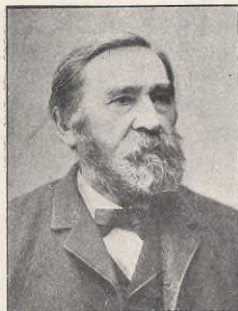
AUGUST RAHMQUIST,
slottsbyggmäst. i Mariefred, fyll-
de den 22 maj 50 år. Den förste
som erhöll Vasamedaljen i guld.

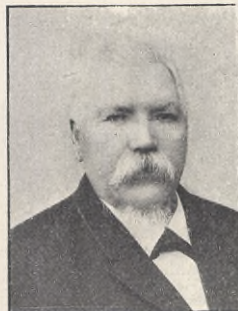
THORE FLODERUS,
stadsläkare i Enköping, stadsfull-
mäktig och kommunalman, fyllde
den 23 maj 50 år.

PORTRÄTTGALLERI

† N. M. FRYKBERG,
f. d. kommissionslandtmätare,
afled nyligen å Anneborg i Gräs-
marks socken. Född 1824.

† J. P. WARODELL,
garfverifabriker, en af Falköpings
äldste borgare, kommunalman,
afled nyligen, 70 år gammal.

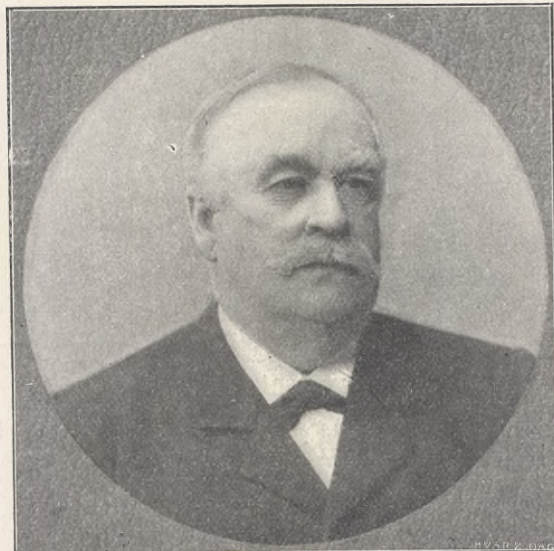
† O. E. ASKLUND,
kyrkoherde i Skepplanda pastorat
kontraktsprest sedan 1899, afled
den 14 maj, 70 år gammal.

† P. E. SANDER,
verkmästare vid Bofors valsverk
i 30 år, afled den 22 maj, 57 år
gammal.

† F. W. PRYTZ,
f. d. v. konsul i Varberg, ingenjör,
afled i Ljungskile den 19 maj.
Född 1828.

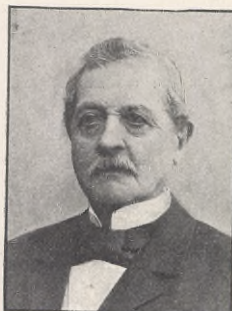
C. U. S. LYBECK.

65 år fyllde den 18 maj led. af riksdagens första kam-
mare, godsägaren K. N. O. 2:dra kl. R. N. O. *Carl Ulrik
Samuel Lybeck* å Vindö, Eds bruk

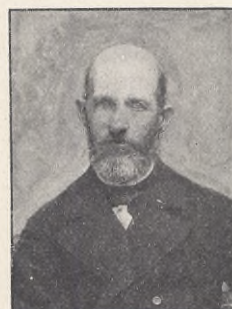
L. innehar en mängd förtroendeuppdrag såsom ord-
förande i Kalmar läns norra länsting, i Kalmar läns Brand-
stodsbolag, samt i Vestervik—Åtvidabergs—Bersbo Järnvägs-
aktiebolag. Dessutom hedersledamot i Kalmar läns hus-
hållningssällskap, ledamot i styrelsen för Östervötlands
hypoteksförening samt af landbruksakademien. Han in-
nehar äfven Kalmar läns norra hushållningssällskaps stora
Guldmedalj.

† J. O. GELOTTE,
f. d. grosshandlare i Stockholm,
afled därstädes den 23 maj, 62 år
gammal.

† C. J. STRÖM,
f. d. sidenkramhandlare i Stock-
holm, afled den 24 maj. Född
1816.

† B. ANDERSSON,
skogsförvaltare hos Kockums järn-
verks A.-B., afled den 15 maj i Hö-
gebo, 62 år gam. Kommunalman.

† JANNE JOHANSSON,
byggmästare i Göteborg, afled
den 24 maj, 55 år gammal.

† CARL BRANDFORS,
grosshandlare i Luleå, kommu-
nalman och stadsfullmäktig, af-
led den 16 maj. Född 1859.

† H. LUNDQVIST,
apotekare i Hudiksvall, afled den
16 maj. Född 1861.

† C. A. E. LJUNGBERGH,
civilingenjör i Stockholm, afled
den 16 maj, 26 år gammal.

FRÅN SKANSENS VÅRFEST.
ETT GAMMALDAGS KAFFEKALAS.

Foto. HFAR 8 DAG.

Kliché: Bengt Silfverparre.

Till årets vårfest hade särskildt omfattande anordningar vidtagits för att göra densamma, så omväxlande som möjligt för de mångtusenden som alltid och med allt större nöje besöka dessa nationella fester. Man hade sålunda arrangerat en hel kopia af Mådevi B: 1 in på 1830-talet. Vi kunna ej införa alla de fotografier vår fotograf sändt oss från denna Skansens dag— alla förträffliga — ty vi ha så mycket som "måste in", utan åtnöja oss med "Kaffekalas hos Prostens".

KAMRATFEST

AF 1873 ÅRS STUDENTER FRÅN STOCKHOLMS GYMNASIUM.

Amatörfoto.

HÖGRE FLYKT.

I motsats till hvad sjömän för sed hafva, brukas på land att hissa när man skall fira. Detta bruk är speciellt i Örebro högt utvecklad, som vi se af den fotografi en tillfälligt meddelare insändt från senaste studentexamen där.

Foto. HFAR 8 DAG.

Kliché: Bengt Silfverparre.

Den 25 maj firades denna fest å Hasselbacken därifrån vi meddela vår grupp fotografi, namntecknande, från vänster räknadt, sittande: Fabrikör G. Fries, Rådman R. Öhnell, Statsrådet C. von Friesen (inbjuden som f. d. lärare), Rektor A. Dahlman (Karlstad), Direktör C. Stolpe, Justitierådet C. Silfverstolpe; stående: Byråchef Hj. Renborg, Notarien O. Josephson, Grossh. H. Husberg, Civiling. Fr. Almquist, Lasarettsläkare O. Michaëlson (Västervik), Stadsnotarien H. Lundstedt, Redaktör R. Wennerquist.